

Huvudman

AB Borås Kristna Skola
Nisse.sjolin@bkskola.se

Beslut

Datum 2025-04-28

Dnr 2023:349

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Borås Kristna skola i Borås kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 11 december 2024.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot AB Borås Kristna Skola avseende brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Om ärendet

Borås Kristna skola grundades 1992 och drevs fram till höstterminen 2022 av stiftelsen Anden o Ordet. Från och med höstterminen 2022 har AB Borås Kristna Skola tagit över skolverksamheten från moderstiftelsen, Stiftelsen Anden o Ordet. Skolinspektionen inledde med anledning av huvudmannabytet våren 2023 en tillsyn under första verksamhetsåret av Borås Kristna skola. I tillsynen kontrollerade Skolinspektionen om verksamheten vid Borås Kristna skola följde gällande bestämmelser.

Skolinspektionen beslutade den 7 juli 2023 att förelägga AB Borås Kristna Skola att senast den 7 november 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister inom områdena undervisade och lärande, särskilt stöd, individuella studieplaner för nyanlända elever, betygssättning och grundläggande förutsättningar för skolenheten. Vidare tilldelade Skolinspektionen AB Borås Kristna Skola en anmärkning rörande förvaring av nationella prov.

AB Borås Kristna Skola inkom den 7 november 2023 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen genomförde därefter ett uppföljningsbesök i Borås Kristna skola den 8 och 9 februari 2024. Skolinspektionen beslutade i uppföljningen av föreläggandet att utöka tillsynen genom att även omfatta bestämmelser rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare och svenska som andraspråk.

Skolinspektionen beslutade 26 april 2024 att återigen förelägga AB Borås Kristna Skola att senast den 18 september 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, skolans hantering av betygskatalogen, undervisning av legitimerade och behöriga lärare och syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk. AB Borås Kristna Skolan inkom den 18 september 2024 med redovisning av vidtagna åtgärder samt med kompletteringar den 16 och 24 oktober samt den 15 och 22 november 2024.

Skolinspektionen beslutade den 11 december 2024 att avsluta ärendet i de delar som avsåg skolans hantering av betygskatalog, särskilt stöd samt syfte och centralt innehåll i ämnet svenska som andraspråk. Vidare beslutade Skolinspektionen att förelägga AB Borås Kristna Skola att senast den 28 mars 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa fortsatta brister rörande undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

AB Borås Kristna Skola inkom den 28 mars 2025 med redovisning av vidtagna åtgärder samt med komplettering den 4 mars 2025.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om AB Borås Kristna Skola har följt föreläggandet samt om påtalad brist har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i beslut den 11 december 2024 återigen förelagt AB Borås Kristna Skola att se till att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, om huvudmannen inte har rätt att tillämpa en undantagsregel. Av beslutet framgår att huvudmannen fortsatt inte organiserat personalresurserna i årskurserna 1–6 på ett sådant sätt att eleverna så långt som möjligt ges undervisning av lärare som innehar ämnesbehörighet för den undervisning som de bedriver.

AB Borås Kristna skola har i redovisningen av vidtagna åtgärder inkommit med en ny lärarförteckning samt, efter begärd komplettering, med anställningsavtal för en lärare samt lärarlegitimation för tre lärare. Av ingiven förteckning över undervisande lärare framgår bland annat vilken anställningsform lärarna har, om de har lärarlegitimation, vad legitimationen omfattar samt vilka ämnen och årskurser lärarna undervisar i.

Av huvudmannens redovisning framgår följande. Två lärare, som uppfyller behörighetskravet, har tagit över undervisningen i ämnet matematik och i de naturorienterande ämnena i årskurs 1. Eleverna i årskurs 1 får nu undervisning av lärare med behörighet i samtliga ämnen förutom i ämnena svenska som andraspråk, historia och samhällskunskap trots att det av lärarförteckningen framgår att det finns lärare som har behörighet för undervisning i dessa ämnen. Huvudmannen uppger att en lärare läser svenska som andraspråk inom läraryftet och hen förväntas få behörighet för årskurs 1–6 efter fullgjord utbildning.

Vad gäller årskurs 2 framkommer att undervisande lärare har fått ämnesbehörighet i ämnena matematik, geografi och teknik samt i de naturorienterande ämnena. Eleverna i årskurs 2 får nu undervisning av lärare med behörighet i samtliga ämnen förutom i ämnena historia och religion trots att det av lärarförteckningen framgår att det finns lärare som har behörighet för undervisning i dessa ämnen.

Vidare framgår av redovisningen att eleverna i årskurs 3 nu undervisas av en lärare som uppfyller behörighetskravet i ämnet bild. Eleverna i årskurs 4–6 undervisas fortsatt av lärare som saknar behörighet i bild. Huvudmannen uppger att undervisande lärare kommer att få behörighet i ämnet bild efter fullgjord utbildning efter höstterminen 2025 och att behörigheten då kommer att gälla årskurs 1–9.

Huvudmannen uppger i sin redovisning bland annat följande. Huvudmannen arbetar för en ökad behörighet bland lärarna och har under de senaste åren skapat en kultur i kollegiet där fortbildning uppmuntras. Detta har inneburit att flera lärare termin efter termin läser behörighetsgivande kurser och flera lärare kommer att ansöka till olika kurser inom läraryftet för höstterminen 2025. Huvudmannen strävar också efter att vara en attraktiv arbetsplats med en arbetsmiljö som bidrar till att personal vill stanna kvar. När de planerar organisationen kommunicerar de med personalen på ett sådant sätt att var och en får göra sin röst hörd och känner sig delaktighet i planeringsprocessen. De ser också till att varje personals schema upplevs rimligt utifrån verksamhetens behov, personalens kompetens, individuell situation och aktuell tjänstgöringsgrad. Huvudmannen uppger att det är många parametrar som behöver tas hänsyn till vid fördelning av undervisningsansvar och schemaläggning. Huvudmannen kommer också, under april månad, att annonsera efter behöriga lärare för de ämnen och årskurser där det fortfarande saknas behöriga lärare.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att en lärare har anställts på skolenheten och att läraren kommer att påbörja sin anställning i början av höstterminen 2025. Huvudmannen uppger att läraren kommer att undervisa eleverna på mellanstadiet och av inkommen dokumentation

framgår att läraren innehar lärarlegitimation och uppfyller behörighetskravet i ämnena matematik, engelska, svenska och teknik samt i de naturorienterande ämnena för årskurs 4–6. Med anledning av denna rekrytering, uppger huvudmannen, så kommer behörigheten på mellanstadiet att öka väsentligt nästa läsår. Skolan har med anledning av denna rekrytering även avstått från att göra kortsiktiga förändringar av organisationen i årskurs 4–6 under vårtermin 2025. Huvudmannen uppger att, enligt deras bedömning, skulle en sådan åtgärd snarare riskera att påverka kvaliteten negativt genom bristande kontinuitet.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 13 § skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 15 § skollagen framgår bland annat att en legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver.

Av 2 kap. 17 § skollagen framgår att lärare som inte uppfyller kraven i 13 § får trots det bedriva 1. annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har a) en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen, och b) kompetens att undervisa på det främmande språket, 2. undervisning i fristående skolor och fristående fritidshem med viss särskild pedagogisk inriktning, och 3. viss undervisning inom riksrekryterande utbildning på nationella program i gymnasieskolan.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår bland annat att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämpligt att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Av förarbeten till skollagen framgår att läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevernas resultat. Studier visar att lärares ämneskompetens och didaktiska kompetens är avgörande för att eleverna ska nå goda resultat. Det betonas också att rektorn har ansvar för att planera verksamheten på ett sådant sätt att lärare används för sådan undervisning som läraren har utbildning för. I vissa fall tillåts huvudmannen att göra undantag från denna skyldighet. För att en undantagssituation ska anses föreligga ska det som huvudprincip antingen saknas lärare som har en utbildning avsedd för den undervisning de ska bedriva eller finnas särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Som exempel på vad som kan vara "särskilt skäl" anger förarbetena behov av att få bort en utbildad lärare från undervisningen som har missbruksproblem. Förarbetena ger också

exempel på organisatoriska skäl som gör att all undervisning inte kan bedrivas av lärare och förskollärare med utbildning för den aktuella undervisningen. Det kan handla om hastiga svängningar i söktryck och elevkullarnas storlek, tjänstledigheter, förändringar i efterfrågan på viss undervisning eller ökat behov av särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 261-262, 267 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att de åtgärder som huvudmannen och rektorn vidtagit avseende legitimerade och behöriga lärare har resulterat i att bristen delvis har avhjälpits då det numera är fler lärare, behöriga för ämnet, som undervisar eleverna i årskurs 1–3. Det är emellertid fortfarande lärare utan behörighet som bedriver undervisningen i årskurs 1 och 2 i ämnena samhällskunskap, historia, religion och svenska som andraspråk trots att det finns lärare med sådan behörighet på skolan. Rektorn har som skäl för sin organisering uppgett att skolan i samband med bland annat schemaläggning och undervisningsansvar har utgått ifrån både personalens individuella förutsättning och verksamhetens behov.

Vad gäller årskurs 4 och 5 kvarstår bristen då eleverna i dessa årskurser fortsatt undervisas av lärare utan ämnesbehörighet i flera ämnen, trots att behörighet även i dessa ämnen finns hos anställda lärare på skolenheten. Huvudmannen har uppgett att skälet till att det ser ut så här beror på att det har anställts en lärare som ännu inte tillträtt men som innehar lärarlegitimation och uppfyller behörighetskravet i flertalet ämnen för årskurs 4–6. Fram till dess läraren är på plats, i början av höstterminen 2025, har skolan avstått från att göra kortsiktiga förändringar av organisationen i årskurs 4–6 eftersom detta enligt huvudmannen snarare skulle riskera att påverka kvaliteten negativt genom bristande kontinuitet. Skolinspektionen kan konstatera att även om de skäl som rektorn fört fram, till grund för hur hen har valt att organisera personalresurserna, är beaktningsvärda utgör inte dessa sådana särskilda skäl som avses i gällande bestämmelser. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att den brist som konstaterats i tidigare beslut fortfarande kvarstår till viss del i årskurs 1 och 2 samt kvarstår i sin helhet för årskurs 4–6.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). AB Borås Kristna Skolas verksamhet vid Borås Kristna skola uppfyller fortfarande

inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen ska bedrivas av behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen avseende årskurs 1–3 vidtar nödvändig rättelse, dels genom att ha omorganiserat vissa lärares tjänster, dels genom att lärare genom utbildning har utökat sin behörighet. Genom de åtgärder som huvudmannen redan har vidtagit har bristens omfattning minskat. Huvudmannen har vidare redogjort för att det på skolenheten finns lärare som är under pågående utbildning för att öka sin behörighet ytterligare samt att huvudmannen under april 2025 avser att annonsera efter behöriga lärare för de ämnen och årskurser där det fortfarande saknas behöriga lärare. De angivna åtgärderna kommer att möjliggöra att eleverna i lågstadiet, inför läsåret 2025/26, även i de resterande ämnena kommer att undervisas av lärare som uppfyller behörighetskravet.

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen, genom den rekrytering som genomförts, vidtar nödvändig rättelse även avseende årskurs 4–6. Detta kommer att medföra att eleverna i årskurs 4–6, inför läsåret 2025/26, i större utsträckning kommer att undervisas av lärare som är behöriga för undervisning i ämnena. Vidare finns det enligt uppgift från huvudman flera lärare som genom pågående utbildningar kommer utöka sin behörighet ytterligare. Skolinspektionen finner sammantaget att det finns skäl att avstå från att ingripa. Ärendet ska därför avslutas.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Elina Eliasson

Föredragande
Signerat av: Elina Eliasson